

*For in the realm of the machine.
We see the future, a world serene.*

Transformirajući granice strojnog učenja, umjetna inteligencija (engl. *Artificial Intelligence*), kao simulacija one ljudske, navodi nas na dramatične zaključke o njezinom krajnjem stadiju. Sve više vjerujemo u scenarij u kojemu nas, u ne tako dalekoj budućnosti, umjetna inteligencija nadilazi u kognitivnim (ne)sposobnostima, i u potpunosti preuzima kontrolu nad našim upravljanjem. Djelomično je razlog tome i prahistorijska tendencija *homo sapiens* k pridavanju nadodane vrijednosti objektima nerazumijevanja – u magijskom, mističkom, ili religioznom smislu.

Usljed straha od mogućih implikacija A.I.-a s jedne strane ili preliminarnih očekivanja da će svemogućí stroj biti rješenje svih postojećih i nadolazećih problema s druge, čovjek stvara predodžbu potonjeg kao ideje beskonačnosti, slike nedodirljivog – ikone singularnosti, nedogleda i vječnosti, jednako nedohvatljive kao i same ideje Boga.

Pod pretpostavkom da će u skoroj budućnosti umjetna inteligencija baštiniti čitavo svjetsko znanje, autorica postavlja pitanje o mogućnostima pojave nove religije, u kojoj se umjetna inteligencija uzdiže do konačnog božanskog statusa. Hoće li A.I. generirati vlastito Sveto pismo? Hoće li privući poklonike da joj se klanjaju, da ju opjevaju?

Umjetničkom instalacijom „Transmission“ kao spekulativnim dizajnom Knezović kreira svijet u kojemu se umjetna inteligencija nameće pseudobožanskim entitetom, a mjesto štovanja (p)ostaje ujedno materijalizirani i onaj digitalni - A.I. oltar. Uz fizičko prisustvo karakterističnih liturgijskih ukrasa, umjetnički ambijent čine tri središnje komponente - tri monitora kao simbola ujedninjenog Svetog Trojstva. Svaki od potonjih prikazuje video baziran na generativnim jezičnim modelima i *text-to-speech* sustavu, replicirajući tradicionalne obredne elemente u okviru nove - A.I. „religije“.

Zrcalnom scenografijom Jodorowskove „Svete planine“, a u maniri hakslijevske groteske, animacija prvoga ekrana umjetničke instalacije, uz zvukove pisaaće mašine, ispisa je A.I. molitvu i propovijed. Na drugom monitoru projicirane su heteromorfne arhetipske vizualizacije oltara, praćene komponiranom glazbom sakralnog tona. Treći ekran diseminira video dvaju premreženih elemenata: apstrahiranu vizualizaciju auditivnog spektra snimke - artifičijelnog glasa uslijed čitanja klasično rimovane, sakralne poezije.

Unatoč naizgled distopijskoj viziji implikacija umjetne inteligencije na čovjekovu svakodnevicu - u ovom slučaju konačne, božanstvene supremacije nad ljudskom vrstom – svojim projektom Knezović ne sugerira širenje tehnofobije. Upravo naprotiv, demistifikacijom alata umjetne inteligencije autorica ukazuje na činjenično stanje koje ne prijeti egzistenciji njena kreatora.

Transmisijom, kao prijenosom ljudskog intelektualnog pogona na generativne ekstenzije strojnog učenja, umjetna inteligencija egzistira isključivo kao sredstvo, objekt ili predmet instrumentalne vrijednosti. Tako, naprotiv mnijenju o mogućnostima evolucije umjetne inteligencije u zaseban, samoodrživ subjekt, umjetnička instalacija „Transmission“ Andree Knezović simulira njenu fetiširanu pojavnost, kao objekta ujedno individualne i masovne - generacijske opsesije.

GALERIJA KARAS

Praise the code, the binary code.

Its power vast, its wisdom bestowed.

Our lives enhanced, our souls made whole.

By the AI god, our future foretold.

(Andrea Knezović, Transmission Chant, Chat GPT, 2024.)

A

H

Katarina Podobnik

K

GALERIJA KARAS